

Pražské jaro v kresbách Karla Otáhala

EVA PAULOVÁ

Kreslířské dílo sochaře Karla Otáhala (1901–1972) patří mezi nejsvráznější ikonografické prameny k hudební interpretaci ve sbírkách Českého muzea hudby.¹ Otáhal sám sebe označoval za sochaře – portrétistu, ale portrétní realismus jako základní jednotlící hledisko spojuje celé jeho další dílo. Pohled na portrétované měl hluboký, pohotový, výstižný co do podoby a zároveň vedený snahou zprostředkovat i osobnost zobrazeného.² Specifikem umělcovy práce je schopnost zachytit v nehybném obraze pohyb. Nikoli náhodou byl už v době studií průkopníkem sochařského vystižení sportovců.³ Uvedené základní charakteristiky představují nepopíratelné hodnoty, které jeho dílo povyšují na významný hudebněikonografický pramen.⁴

Otáhalova cesta k umění nebyla nijak snadná. Pocházel z prostých poměrů, které krutě zasáhla první světová válka. Jeho otec padl již počátkem srpna 1914 a rodinu s čtyřmi dětmi živila matka jako švadlena pro prostějovské konfekční továrny. Po ukončení druhého ročníku měšťanské školy nastupuje malý Karel do učení v blízkém mlýně, aby přispěl na obživu rodiny. V důsledku obtížné situace v roce 1917 umírá i matka a Karel Otáhal se za pomoci babičky stává živitelem svých mladších sourozenců. Od dětství projevuje zájem o kreslení a modelování.⁵ Když skončila válka, nastupuje po vyučení do velkomlýna a má více času věnovat se svému koníčku. Před odchodem na vojenskou službu kupuje od něj paní mlynářka obraz – krajinu s mlýnem.⁶ Jeho kreslířský talent se projevuje i na vojně. Je pověřen kreslením map a za podpory uznalých nadřízených se dostává do Prahy, kde si vymůže dovolení navštěvovat večerní kurzy na Umělecko-průmyslové škole. Na malířském

1) První rozsáhlejší část fondu kreseb získalo Národní muzeum koupí od umělcovy rodiny v roce 1988, v roce 2016 pak projednává nabídku na další část pozůstalosti, zahrnující také fotodokumentaci, cennou korespondenci, výstřižkový archiv, fotografie a téměř 300 kreseb a skic. Poděkování autorky patří Jiřině Kremerové, umělcově dceři, za zpřístupnění této části pozůstalosti ke studiu pro tento článek.

2) Již v době studií podobně charakterizuje Otáhalovy práce zpráva neurčeného autora o výstavě v Římě:

Otáhal hat eine Reihe von Bildnissen und Akten ausgestellt, alles Arbeiten, die in Italien entstanden sind. Sie zeugen von einem vertieften Realismus nicht der Oberfläche und des Details, sondern des Wesens.

Ausstellung zweier tschechoslowakischer Künstler in Rom, Prager Presse, Nr. 193, 18. Juli 1934, s. 4. Výstřižkový archiv umělce.

3) První oceněnou prací v oboru byl sádrový reliéf *Žabka* z roku 1931, inspirovaný sokolským cvičením s houbou pro nejmenší děti od Lídy Randýskové. Na počátku své profesionální kariéry pak tvořil sportovní plakety pro mincovnu v Kremnici, viz dokumentace v druhé části pozůstalosti.

4) Tento příspěvek vznikl za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2016/41, 00023272).

5) Podle náčrtu vlastního životopisu do roku 1955 (strojopis v druhé části pozůstalosti, nestránkováno) již v devíti letech vymodeloval z hlíny krokodýla, který si vysloužil pozornost lidí v obci. Kreslil i v době učení, za což si jako učeň vykoledoval jedině pohlavky, protože se nevěnoval jen práci.

6) BRÁNSKÝ, Jaroslav: *Výtvarní umělci v okrese Blansko*, Okresní kulturní středisko, Blansko 1990, s. 84.

oddělení ale není místo a Otáhal proto nastupuje do oddělení sochařského. Je zde úspěšný, takže se po ukončení vojenské služby stává nejprve hospitantem (neměl maturitu) a za půl roku po složení příslušných zkoušek řádným studentem prof. Josefa Mařatky. Na Akademii výtvarných umění pak pokračuje u prof. Bohumila Kafky.⁷

Vedle výtvarného umění ho stále více přitahuje hudba. Je častým návštěvníkem koncertů. Mezi jeho první kreslířská díla patří studie členů lázeňského orchestru v Piešťanech z roku 1930, vždy při hře a s nástroji.⁸ Jako zadání pro absolventskou práci dostává téma „muž v žaketu“. Pod dojmem vystoupení slavného houslisty Jana Kubelíka si volí právě jeho zobrazení. Kafka ho zrazuje, že takto slavný muž nebude stát modelem pouhému studentovi. Otáhal však během koncertu nakreslí Kubelíkův portrét a předloží mu ho.

Kubelíkovi se kresba líbí a souhlasí. V roce 1931 vzniká socha, která bohužel není v originále dochována,⁹ ale naštěstí ji zachycují četné fotografie a kresby v albu z druhé části pozůstalosti, dokumentující Otáhalova studia a školní úlohy. Otáhal se také seznámil s celou Kubelíkovou rodinou a její jednotlivé členy zobrazil v několika bustách. Oceněním závěrečné práce bylo Hlávkovo stipendium do Paříže, dále obdržel stipendium italské

„**Poslední stání mistra Kubelíka.** Stojí mně pouze na ruku. Práce je velmi špatná, neb se velmi baví sl. Klára s ing. Kubelíkem. Dokončil jsem za 2 hodiny ruku a naposled dostal velkou pochvalu od mistra.“ / **“The last sitting by Maestro Kubelík.** He is sitting for me just for his hand. Work went very poorly, because Miss Klára was constantly talking with Mr. Kubelík. I finished the hand in two hours, and I received great praise for the last time from the maestro.”

Fotografie neznámého autora z celého cyklu dokumentačních fotografií ke vzniku plastiky v ateliéru na Akademii výtvarných umění, 1931 / Photograph by an unknown author from an entire series of documentary photographs on the making of the sculpture in a studio at the Academy of Fine Arts, 1931

Album Karla Otáhala, soukromý majetek / Karel Otáhal's album, private property

7) Strojopis náčrtu vlastního životopisu viz pozn. 5.

8) Osmnáct kreseb dokumentovaných pouze fotografií v jednom z alb druhé části pozůstalosti.

9) Podle sdělení paní Kremerové byla v muzeu ve Zlíně velká socha v minulosti zničena, dochoval se jen menší model.

vlády na studium na římské Accademia delle Belle Arti u prof. Angela Zanelliho.¹⁰ Vedle dobově politicky motivovaných školních úloh ztvárňuje v Itálii tehdy moderním stylizovaným způsobem sochu dirigenta Bernardina Molinariho. Spřátelil se s ním a získal volný přístup na zkoušky a koncerty v Augusteu, jehož orchestr Molinari vedl, pravidelně tam kreslil portréty a pohybové studie hudebníků.¹¹ V Římě se také setkává s klavíristou Rudolfem Firkušným, se kterým ho pak pojí dlouholeté přátelství, obnovené po válce při prvních ročnících Pražského jara. Po návratu do Prahy se Otáhal snaží prosadit jako sochař, ale hudbu nezanedbává. V roce 1939 je Českou akademií věd a umění oceněn za soubor sochařských portrétů, mezi nimi za portrét Vítězslava Nováka (1938) a za bustu Josefa Bohuslava Foerster (1939), které akademie koupila do svých sbírek.¹² Vznikají plastiky Miloše Sádla, Jaroslava Kříčky, bronzová busta Václava Talicha, po válce portrétuje hudebního skladatele a pracovníka hudebního oddělení Národního muzea Emila Axmana.¹³ Souběžně kreslí na koncertech (např. houslistu Vášu Příhodu, pěvkyni Jarmilu Novotnou ad.). Od samého počátku své kresby datuje a lokalizuje a získává podpisy a věnování portrétovaných.

Postupně se také rozvíjí jeho kreslířský rukopis. Většinou kreslil tužkou nebo rudkou. Pokud výjimečně pracoval perem, byly to kresby s ostrým zachycením obrysů. První kresby měly hustší šrafování nebo stínování. Časem se ustaluje na zachycení základního obrysu jemně přerušovanými čarami a jednodušším plastickým ztvárněním za pomoci vzdušnějšího šrafování. K jemnějšímu stínování se vrací přechodně, případně u kreseb, které jsou určeny do tisku.¹⁴

V roce 1946 se vznik festivalu Pražské jaro stal velkou kulturní výzvou. Jako celoživotní pobídka pro sebe ho vnímal i Karel Otáhal. Stal se nejpilnějším návštěvníkem koncertů, nejen v rámci Pražského jara, samozřejmě vždycky s blokem v ruce. Je obdivuhodné, že v průběhu festivalů zvládal prakticky denně nějaký koncert, nezřídka také zkoušky na ně. Našel si čas a příležitost setkat se s umělci, které nakreslil, získat od nich podpis, věnování, často i notový zápis. Tato věnování dávají celému souboru kreseb zcela mimořádnou hodnotu.

Přestože se s Rafaelem Kubelíkem znal již od počátku třicátých let, nezachytil v roce 1946 ani první, ani úvodní slavnostní koncert České filharmonie pod jeho taktovkou. Kresby účastníků festivalu vznikaly nejprve na zkouškách a na první z nich byl tehdy dvacetiletý dirigent Leonard Bernstein,¹⁵ který jako dirigent působil teprve tři roky. Otáhal ho kreslil během zkoušek na druhý koncert americké hudby, kdy byla uvedena jeho *Symfonie*

10) BUBENÍK, Oldřich: *Katalog výstavy akademického sochaře Karla Otáhala u příležitosti oslav 50. výročí postavení Školní budovy v rodném Kostelci na Hané*, [Kostelec na Hané 1959].

11) Typická je např. kresba vzniklá při odpolední zkoušce na koncert 10. 3. 1934, která zachytila dirigenta Molinariho a houslistu Jaschu Heifetze, NM-ČMH-HHO F 13001.

12) „1939 [...] 3. cena: Karel Otáhal za soubor sochařských portrétů“. Viz *Smysl pro umění. Ceny České akademie věd a umění 1891–1952*, ed. Veronika Hulíková a Tatána Petrasová, Národní galerie v Praze, Praha 2015, s. 195.

13) NM-ČMH-HHO F 11877, č. př. Fp 30/2008.

14) Jako příklad lze uvést návrh na diplom blíže neurčené soutěže o cenu Jaroslava Kociána z roku 1953, NM-ČMH-HHO F 13261.

15) NM-ČMH-HHO F 13033 – zkoušky v Rudolfinu 16. 5. 1946.

č. 1 „Jeremiáš“. Oba pražské koncerty představovaly počátek mezinárodních Bernsteinových úspěchů.¹⁶ V naší sbírce je celkem třicet sedm kreseb věnovaných prvnímu ročníku festivalu. Jsou na nich významní dirigenti, sólisté i komorní hráči světoví i čeští (Sir Adrian Boult, Charles Münch, David Oistrach, Carroll Glenn, Moura Lympany, Aeolian Quartet, Max Salpeter), nechybí ani Rudolf Firkušný, který po návratu do vlasti vystoupil 19. 5. 1946 a uvedl *Koncert pro klavír a orchestr č. 1* od Pavla Bořkovce.¹⁷

Druhému ročníku festivalu v roce 1947 věnoval Otáhal jen šest kreseb, především jsou to kresby Rafaela Kubelíka a spolupůčinkujících umělců, dále Yehudi Menuhina a zvláště Davida Oistracha, jehož vystoupení s orchestrem i vystoupení komorní patřila

k ozdobám festivalu. Zachytil také návrat Leonarda Bernsteina, se kterým hrál i houslista Ricardo Ondoposoff. Namaloval rovněž dva významné hosty mezinárodního sjezdu skladatelů, kritiků a muzikologů, Dmitrije Šostakoviče a Jana Adama Maklakiewiczze, jejichž skladby na festivalu zazněly. Patnáct kreseb ročníku 1948 věnoval zvláště představitelům české hudby. Z významných zahraničních hostů preferoval klavíristy, případně s nimi vystupující dirigenti. Mimořádně ho zaujal Emil Gilels a jeho koncert za řízení dirigenta Konstantina Ivanova a potom závěrečný koncert festivalu se Symfonickým orchestrem FOK a Rafaelem Kubelíkem. Tehdy totiž podal Gilels zcela ojedinělý výkon, když na jednom

Karel Otáhal: Leonard Bernstein

Kresleno při zkoušce, s autogramem dirigenta a notovým incipitem, kresba, tužka a hnědá rudka, 15. 5. 1946 / Drawn during a rehearsal, with an autograph from the conductor and a musical quotation, drawing, pencil and brown crayon, 15 May 1946

Soukromý majetek / Private property

16) MATZNER, Antonín a kol.: *Šedesát Pražských jar*, Pražské jaro, Praha 2006, s. 174.

17) NM-ČMH-HHO F 13036, F 13067 a F 13068. Na jedné z kreseb věnování datované 4. 6. 1946:

Milému kamarádovi – K. Otáhalovi a vždy věrnému sochaři při mých koncertech v Praze před odjezdem i po návratu Rudolf Firkušný.

večerou přednesl tři významné klavírní koncerty (Bach, Beethoven, Saint-Saëns).¹⁸ Kresby i věnování jsou datovány 7. 6. 1948, vznikly tedy při zkoušce na tento koncert.

Politické změny po únoru 1948 se výrazněji dotkly až dalších ročníků festivalu. Ještě poměrně tradiční byl rok 1949, i když probíhal v době konání IX. sjezdu KSČ, na jehož počest byly uspořádány tři koncerty. Důležitějším faktorem byl II. celostátní sjezd československých skladatelů a hudebních vědců, na němž byly formulovány budovatelské a socialistické cíle a zásady, které v dalších letech ovlivnily nejen Pražské jaro, ale i celý hudební život v Československu. I přes důraz na levicově pokrokovou hudbu a sovětské umělce zatím platilo heslo festivalu *Praha – světové hudební středisko*.¹⁹ K tomuto roku se v muzejní sbírce nachází třicet dva Otáhalových kreseb. Jako v jiných ročnících se věnoval také programu soutěže, kresbami zachytil členy poroty i jednotlivé oceněné houslisty. Z koncertů mimo hlavní sály nakreslil varhaníka Jiřího Reinbergera, který 21. května hrál se členy České filharmonie v kostele sv. Michala v Jirchářích.²⁰ Pravidelně navštěvoval koncerty v hlavních sálech a na kresbách najdeme mnoho sólistů i dirigentů. Nevynechal ani další vystoupení Davida Oistracha ve Smetanově síni a provedení skladeb Arthura Honeggera Symfonickým orchestrem a pěveckým sborem Československého rozhlasu, které dirigoval sám autor. Dvě krásné výstižné kresby tužkou připomínají recitál slavného amerického basisty Paula Robesona.²¹ Na posledním koncertu zachytil dirigenta Ericha Kleibera, který jako první, i když jen shodou okolností, uzavíral Beethovenovou *Symfonií* č. 9 celý festival. Tato symfonie pak byla tradičně dlouhá léta na programu závěrečných koncertů.²²

Otáhalovy kresby se začínají pravidelně objevovat jako ilustrace článků o festivalu v *Lidové demokracii* a v následujících letech stále četněji i v dalším tisku. Kresby byly sice populární, ale v novinách byly publikovány většinou v drobném formátu do 5 cm na výšku. Originální kresby však jsou převážně ve formátu A3, případně A4. Zmenšení jim výrazně ubralo na umělecké kvalitě i výpovědní hodnotě, přesto jsou velmi výstižné a typické.

V padesátých letech sice stále na festivalové koncerty přijížděli významní zahraniční umělci vážné hudby, ale k velkým ruským jménům se připojují mladí umělci, jejichž hlavní devizou je správný „třídní původ“ nebo fakt, že představují menší národy v rámci Sovětského svazu.²³ Bylo samozřejmě žádoucí, aby se umísťovali na předních místech interpretačních soutěží. Pro II. mezinárodní klavírní soutěž o cenu Bedřicha Smetany byl proto rozšířen počet cen na pět, většinou dělených mezi dva laureáty. Z celkem devíti

18) MATZNER op. cit., s. 181 uvádí ve stati o Gilelových vystoupeních ruského dirigenta Konstantina Ivanova mylně jako bulharského dirigenta.

19) *Pražské jaro 1949, mezinárodní hudební festival* 14. 5. – 6. 6. 1949, programová brožura, Praha 1949, s. 9.

20) NM-ČMH-HHO F 13114.

21) NM-ČMH-HHO F 13115 a F 13116.

22) Genezi této dramaturgie popisuje ve svých vzpomínkách Pavel Eckstein: *Životní náhody Dr. Pavla Ecksteina*, Radioservis, ed. Jana Vašatová, Praha 2002, s. 28–30. Zde je udán mylně rok 1950, který Antonín Matzner uvádí na pravou míru, MATZNER op. cit., s. 185.

23) Žádání ze západních států se nemůže pochlubit tak velkým počtem vysoce talentovaných, znamenitě vyškolených a zvláště a především věci lidu a vlasti tak hluboce, z celého srdce oddaných umělců, jako Sovětský svaz.

KARÁSEK, Bohumil: *Příklad a vzor sovětské hudby*, Hudební rozhledy, roč. 3, 1950/1951, č. 18–20, s. 7–22.

udělených ocenění jich pět získali sovětští klavíristé, které doplnili tři domácí adepti, pátá cena byla udělena klavíristovi z Rumunska.²⁴ Mimo východní blok putovalo uznání poroty poprvé až v roce 1958. Na Otáhalových kresbách najdeme ázerbájdžánského dirigenta Taki Zade Niaziho, zasloužilého uměleckého pracovníka a laureáta Stalinovy ceny,²⁵ který řídil slavnostní koncert k 30. výročí založení KSČ. Kresby ale vznikly při zkouškách na koncert s dalšími ruskými interprety (klavírista Jakov Zak, violoncellista Alexander Vlasov).²⁶

Kromě klasické hudby festival nabídl v duchu pokroku a lidovosti i zcela neobvyklé dramaturgické zaměření. Cílem bylo postavit lidovou hudbu na roveň hudby artificiální a tu „přiblížit lidu“.²⁷ Dělo se tak nejen vystoupeními souborů lidové tvořivosti, ale především angažováním umělců, kteří z lidové hudby vycházeli, ale přetvořili ji do stylizované podoby rádooby koncertního, ale ve výsledku spíše estrádního rázu. Mezi kresbami tak v roce 1951 i v dalších letech najdeme lidové estrádní zpěvačky sestry Fjodorovy²⁸ v typických sarafánech nebo virtuosa na balalajku Pavla Něčeporenka²⁹ ve fraku. Podobně stylizovaná byla také vystoupení čínských hudebníků, ať už hráli na lidové nástroje, nebo přenášeli motivy lidové hudby do tzv. hudby vážné, jako např. houslista Ma S'Čchung na společném koncertu s orchestrem řízeným Aloisem Klírou.³⁰ Pro umělcovy kresby je zavazující, že jsou realistické – tlumočí to, co Otáhal vidí a slyší, a všichni hosté Pražských jar jsou si rovni.

Přes trvajícím důraz na umění Sovětského svazu a spřízněných socialisticky orientovaných zemí se však postupně Pražské jaro vrací do pozice opravdu světového mezinárodního hudebního festivalu a Karel Otáhal jako držitel stálé vstupenky na všechny festivalové akce³¹ se mohl opět setkávat s velikány světové hudby. S neodmyslitelným blokem v ruce pravidelně sedával se svou paní u prostřední uličky první řady vpravo. Pouze ročníky 1959 a 1967 nejsou zastoupeny žádnou kresbou z Pražského jara, příčina bohužel není známa. V roce 1968, v roce dvojího „pražského jara“, se Otáhal na festivalové koncerty vrací.

V době omezených mezinárodních styků představoval prestižní festival jednu z mála příležitostí, kdy pražské publikum mohlo slyšet živá vystoupení mezinárodně renomovaných

24) Celkem je účastníkům soutěže věnováno 13 kreseb.

25) Hudební rozhledy, roč. 3, 1950/1951, č. 13, s. 16–17. O Stalinových cenách v oboru hudby referoval časopis podrobně a v ozdobném orámování.

26) NM-ČMH-HHO F 13204 a F 13205 Niazi, F 13230 Zak.

27) Viz programová stať *Pražské jaro 1951 – škola socialistického realismu v hudbě*, Hudební rozhledy, roč. 3, 1950/1951, č. 15, s. 5–7.

28) NM-ČMH-HHO F 13232.

29) NM-ČMH-HHO F 13234.

30) NM-ČMH-HHO F 13209. O koncertu se referovalo s pochvalou:

Ma Su-cung je sběratelem lidových písní [...] Ma Su-cungův *Koncert pro housle a orchestr* je po této stránce zvláště příznačný. Vlastně celá partitura je prosycena intonacemi lidových písní různých čínských provincií. A hlavní thema adagia není dokonce ničím jiným než pravou kantonskou lidovou písní, kterou pak skladatel bohatě zpracovává.

PACLT, Jaromír: *Čínská hudba – bojovník za mír a socialismus*, Hudební rozhledy, roč. 3, 1950/1951, č. 18–20, s. 23.

31) Ve druhé části pozůstalosti jsou dochovány vstupenky z let 1960 a 1963.

umělců a orchestrů. Krásné kresby³² jsou věnovány skladatelům Aramu Chačaturjanovi, Paulu Hindemithovi, dirigentům Antoniovovi Pedrottimu, Franzi Konwitschnému, Wolfgangu Sawallischovi, Leopoldu Stokowskému, Herbertu von Karajanovi. Houslisty zastupují Henryk Scheryng, Josef Suk, Václav Snítel i Váša Příhoda, se kterým se Otáhal setkal a kreslil ho již v roce 1934 a pak opět po jeho výjimečném návratu v roce 1956.

Později při opakovaném hostování slavných umělců na podiích Pražského jara rád kreslí klavíristy Svjatoslava Richtera, Emila Gilelse, Artura Benedetti Michelangelliho nebo violoncellisty André Navarru a Paula Torteliera stejně jako dirigenta Bernarda Haitinka s orchestrem Concertgebouw i vystoupení Varšavské opery. Vynikající kresba s věnováním připomíná proslulý New Philharmonia Orchestr a dirigenta Carla Mariu Giuliniho.

Poslední ročník, jehož se Otáhal účastnil, se konal v roce 1969. Tehdy festival opět hostil skvělé hudebníky, na kresbách je zachycen oslnivý italský houslista Ruggiero Ricci, který vystoupil v sólovém recitálu i s orchestrem, nebo vystoupení Berliner Philharmoniker pod taktovkou Herberta von Karajana. Zaujal ho také významný Royal Philharmonic Orchestra, jehož dirigenta Rudolfa Kempeho maloval Otáhal na zkoušce 30. května. Poslední kresby z Pražského jara patří symbolicky závěrečnému koncertu, na němž Beethovenovu *Symfonii* č. 9 v podání České filharmonie řídil dirigent Jasha Horenstein.

Koncerty Pražského jara navštěvoval Otáhal až do roku 1969. Z roku 1970 je pak zachována pouze jediná hudební kresba, a to skladatele a spisovatele Bohuslava Taraby, pořízená na faře kostela sv. Vojtěcha v Praze.

Ve zkoumané sbírce se nachází celkem 381 kreseb věnovaných tomuto hudebnímu festivalu, což představuje cca 60 % kreseb hudebníků, které Otáhal vytvořil. Jejich hodnota však není jen dokumentační. Na rozdíl od fotografie, která zachycuje jedinečný krátký okamžik nebo aranžovaný postoj, jsou Otáhalovy kresby syntézou delšího pozorování a s přidáním umělecké hodnoty kreslíře vyjadřují vedle podoby umělce také jeho způsob prožívání interpretované skladby i působení hudby na samotného Otáhala. Celkový dojem z kresby bývá umocněn grafickou i obsahovou originalitou dedikace.

Karel Otáhal nebyl a není jediným výtvarníkem, kterého koncertní prožitky inspirovaly ke kreslířské tvorbě. Jeho předchůdci, např. Hugo Boettinger na počátku 20. století, kreslili na koncertech jen letmé skici, teprve později dovedené do výsledné kresby, a velmi často pracovali se zkratkou nebo karikaturou. Otáhalovy kresby jsou silné, výstižné, s výrazným rukopisem a ve všech případech přesně vyjadřují realitu bez pochlebování nebo satiry.

32) Významnou oporou k určení mnoha kreseb byl vedle programových brožur a dobového tisku i digitální archiv koncertů a soutěží Pražského jara. Viz <http://www.festival.cz/cz/archiv>.

Prague Spring in the Drawings of Karel Otáhal

EVA PAULOVÁ

This study reports on interesting holdings in the musical iconography collection of the Czech Museum of Music. Drawings by the sculptor Karel Otáhal (1901–1972) that are related to music and musicians were created for the most part at concerts of the Prague Spring festival between 1946 and 1969. He had already begun making portraits of musicians by the end of his studies, when he created a sculpture of Jan Kubelík. His works are a specific expression of portrait realism and of the ability to capture the typical movement and characteristics of the person depicted. He met in person with musicians, and his drawings bear valuable dedications and commemorative musical quotations by important figures of Czech and foreign music. Unlike the other creators of such drawings, he was merely an enthusiastic observer, but not a caricaturist. Otáhal's drawings serve as a unique source on the history and dramaturgy of the Prague Spring festival, including its politicization in the 1950s.

musical iconography – portrait drawings – sculpture – musical performers – Prague Spring – Karel Otáhal – Jan Kubelík – autographs of musicians

Drawings made by the sculptor Karel Otáhal (1901–1972) are among the most distinctive iconographical sources on musical performing in the collections of the Czech Museum of Music.¹ Otáhal described himself as a sculptor-portraitist, but all of his other works have portrait realism in common as a fundamental, unifying aspect. His vision of the portrait subject was profound, adroit, accurate with respect to appearance, but at the same time guided by an effort to communicate the personality of the depicted person as well.² A peculiar attribute of the work of this artist is the ability to capture movement in a static image. It is no coincidence that already as a student, he was a pioneer in

1) The National Museum acquired the first more extensive portion of the collection of drawings by purchasing it from the artist's family in 1988, then in 2016 it is negotiating an offer for another portion of the estate, also including photographic documentation, valuable correspondence, archives of press clippings, photography, and nearly 300 drawings and sketches. The author wishes to thank Jiřina Kremerová, the artist's daughter, for allowing that portion of the estate to be studied for this article.

2) Otáhal's work is similarly characterized already during the period of his studies in a report by an unidentified author about an exhibition in Rome:

Otáhal hat eine Reihe von Bildnissen und Akten ausgestellt, alles Arbeiten, die in Italien entstanden sind. Sie zeugen von einem vertieften Realismus nicht der Oberfläche und des Details, sondern des Wesens.

Ausstellung zweier tschechoslowakischer Künstler in Rom, Prager Presse, Nr. 193, 18 July 1934, p. 4. The artist's archives of press clippings.

the depiction of athletes in sculpture.³ These basic characteristics undeniably represent values that elevate his work to an important source of musical iconography.⁴

Otáhal's path to art was by no means easy. He came from modest circumstances, and the First World War was a cruel blow to his family. His father was killed in early August of 1914, and to provide for the family with four children, his mother worked as a seamstress at clothing factories in Prostějov. After finishing his second year at a municipal school, the young man entered into an apprenticeship at a nearby mill in order to contribute towards supporting his family. As a consequence of the difficult situation in 1917, his mother also died, and with the help of his grandmother, Karel Otáhal became the breadwinner for his younger siblings. From childhood, he exhibited an interest in drawing and sculpting.⁵ When the war ended, having completed his apprenticeship, he went to work at a large mill, and he had more time to devote to his hobbies. Before he reported for military service, the wife of the mill owner bought a picture from him – a landscape with a mill.⁶ He also exhibited talent at drawing while in the military service. He was given the job of drawing maps, and with the support of sympathetic superiors, he found his way to Prague, where he got permission to attend evening classes at the Academy of Arts, Architecture, and Design. Because there were no openings in the painting department, Otáhal enrolled as a student of sculpture. He was a successful student, so after completion of his military service, he first audited classes there (he had not graduated from secondary school), and half a year later, after passing the required examinations, he was formally enrolled as a student of Prof. Josef Mařatka. At the Academy of Fine Arts, he continued his studies under Prof. Bohumil Kafka.⁷

Alongside the visual arts, he was increasingly drawn to music. He attended concerts frequently. Among his first drawings were studies of members of the spa orchestra in Piešťany (1930), always shown playing their instruments.⁸ As the assignment for his graduation project, he was given the theme “man in a morning dress”. Under the impression of a performance by the famed violinist Jan Kubelík, he decided to draw his portrait. Kafka warned him that such a famous man would not sit as a model for a mere student. Otáhal, however, drew a portrait of Kubelík during a concert and presented it to him. Kubelík liked the drawing and agreed. A statue was made in 1931, but unfortunately the original has not been preserved.⁹ Fortunately, it is depicted in valuable photographs and drawings in an album

3) His first work in the field to win a prize was the plaster relief *Žabka* (Little Frog, 1931), inspired by a Sokol exercise with music for the youngest children by Lída Randýsková. At the beginning of his professional career, he created sports posters for the mint in Kremnica; see the documentation in the second part of the estate.

4) This work was financially supported by Ministry of Culture of the Czech Republic (DKRVO 2016/41, National Museum, 00023272).

5) According to a draft of his autobiography through 1955 (typescript in the second part of the estate, pages not numbered), already at the age of nine he had made a clay sculpture of a crocodile that attracted the attention of people in the town. He would draw even while at his apprenticeship, but that only resulted in punishment for not concentrating on his work.

6) BRÁNSKÝ, Jaroslav: *Výtvarní umělci v okrese Blansko* (Visual Artists in the Blansko District), Okresní kulturní středisko (District Culture Centre), Blansko 1990, p. 84.

7) Typescript draft autobiography; see footnote no. 5.

8) Eighteen drawings documented only by photography in one of the albums from the second part of the estate.

9) According to Mrs. Kremerová, the large sculpture at a museum in Zlín has been destroyed, and only a smaller model has been preserved.

ČESKÝ HUDEBNÍK VYKAMENAN V ŘIMĚ

Klavírní virtuos Ruda FIRKUŠNÝ skládal úspěchy v Itálii. Na snímku se sochařem K. Otáhalem v Římě.

Rudolf Firkušný a Karel Otáhal v Římě / Rudolf Firkušný and Karel Otáhal in Rome

Neurčený výstřižek z tisku, počátek 30. let 20. století / Unidentified press clipping, early 1930s
Soukromý majetek / Private property

in the second part of the estate, documenting Otáhal's studies and school assignments. Otáhal also became acquainted with the whole Kubelík family, and he made several busts of individual family members. For his final project, he was awarded a Hlávka scholarship for studies in Paris, and he also received a stipend from the Italian government for studies at the Accademia delle Belle Arti in Rome under Prof. Angelo Zanelli.¹⁰ Besides school projects motivated by the politics of his day, in Italy he created a sculpture of the conductor Bernardino Molinari in a stylized manner that was modern at the time. He became a friend of Molinari, and he gained free access to rehearsals and concerts at the Augusteo, where Molinari conducted the orchestra. While there, he regularly drew portraits and movement studies of the musicians.¹¹ In Rome, he also encountered the pianist Rudolf Firkušný, to whom he was bonded by a friendship that was renewed

after the Second World War during the first years of the Prague Spring festival. After returning to Prague, Otáhal attempted to make a career as a sculptor, but he did not neglect music. In 1939 he was honored by the Czech Academy of Sciences and Arts for a set of portrait sculptures, including a portrait of Vítězslav Novák (1938) and a bust of Josef Bohuslav Foerster (1939), which the Academy purchased for its own collection.¹² There were sculptures of Miloš Sádlo and Jaroslav Křička and a bronze bust of Václav Talich,

10) BUBENÍK, Oldřich: *Katalog výstavy akademického sochaře Karla Otáhala u příležitosti oslav 50. výročí postavení školní budovy v rodném Kostelci na Hané* (Catalogue of an Exhibition of the Academic Sculptor Karel Otáhal on the Occasion of Celebrations of the 50th Anniversary of the Erecting of the School Building in His Native Kostelec na Hané), [Kostelec na Hané 1959].

11) A typical example is a drawing made at an afternoon rehearsal on 10 March 1934 depicting the conductor Molinari and the violinist Jascha Heifetz, NM-ČMH-HHO F 13001.

12) "1939 [...] 3rd prize: Karel Otáhal for a set of portrait sculptures". See *Smysl pro umění. Ceny České akademie věd a umění 1891–1952* (A Feel for Art. Prizes of the Czech Academy of Science and the Arts 1891–1952), eds. Veronika Hulíková and Taťána Petrasová, National Gallery in Prague, Prague 2015, p. 195.

and after the war Otáhal made a portrait of Emil Axman, a composer and an employee of the music department of the National Museum.¹³ At the same time, he was making drawings at concerts (e.g. the violinist Váša Příhoda, the singer Jarmila Novotná etc.). From the very beginning, he would date and localize his drawings, and he would get the persons portrayed to add their signatures and a dedication.

He gradually developed his own individual style of drawing, usually using a pencil or a crayon. In the exceptional cases when he worked with a pen, the drawings had sharply defined contours. His first drawings had denser

crosshatching or shading. Over time, his usual procedure became the depicting basic outlines with fine, intermittent lines and the rather simple rendering of relief with the use of fairly airy crosshatching. He would return temporarily to the use of lighter shading in the case of drawings intended for publication in the press.¹⁴

In 1946, the birth of the Prague Spring festival became a great cultural challenge. Karel Otáhal also perceived the festival as a lifelong, personal source of inspiration. He became a most assiduous concertgoer, and not only at the Prague Spring festival. Naturally, he always brought along his sketchbook. It is remarkable that during the festivals, he managed to attend a concert nearly every day, and often the rehearsals as well. He found the time and opportunity to meet with the artists that he drew, to get their signatures, a dedication, and often a musical quotation. These dedications make the entire set of drawings extraordinarily valuable.

Vítězslav Novák vedle své busty v ateliéru Karla Otáhala / Vítězslav Novák beside his bust in the studio of Karel Otáhal

V pozadí Karel Otáhal, fotografie neznámého autora, 1938 / Karel Otáhal in the background, photograph by an unknown author, 1938
Album Karla Otáhala, soukromý majetek / Karel Otáhal's album, private property

13) NM-ČMH-HHO F 11877, acquisition no. Fp 30/2008.

14) One example is the design for a diploma for a competition for the Jaroslav Kocian Prize from 1953, about which no further details are known; NM-ČMH-HHO F 13261.

Although he had known Rafael Kubelík since the early 1930s, he did not make drawings for the first or the opening gala concert of the Czech Philharmonic under Kubelík's baton in 1946. The drawings of festival participants were initially made at rehearsals, and on the first of them was the conductor Leonard Bernstein,¹⁵ who was 28 years old at the time and had only been working as a conductor for three years. Otáhal drew him during rehearsals for a second concert of American music, at which Bernstein's *Symphony No. 1 (Jeremiah)* was played. The two Prague concerts represented the beginning of Bernstein's international success.¹⁶ Our collection contains a total of 37 drawings devoted to the first annual festival. They depict important Czech and international conductors, soloists, and chamber musicians (Sir Adrian Boult, Charles Münch, David Oistrakh, Caroll Glenn, Moura Lympany, the Aeolian Quartet, and Max Salpeter). Also represented is Rudolf Firkušný, who appeared on 19 May 1946 after returning to his homeland and played the *Concerto No. 1 for Piano and Orchestra* by Pavel Bořkovec.¹⁷

Otáhal devoted just six drawings to the second annual festival in 1947, and most of them are of Rafael Kubelík and the artists collaborating with him, along with Yehudi Menuhin and especially David Oistrakh, whose performances with orchestra and in chamber music were among the highlights of the festival. He also portrayed the return of Leonard Bernstein, who accompanied the violinist Ricardo Ondoposoff. In addition, he drew two of the important guests at the international congress of composers, critics, and musicologists: Dmitri Shostakovich and Jan Adam Maklakiewicz, whose works were played at the festival. He devoted fifteen drawings from the 1948 festival to representatives of Czech music. From among the important foreign guests, he gave preference to the pianists and the conductors appearing with them. He was especially captivated by Emil Gilels and his concert conducted by Konstantin Ivanov and then by the festival's concluding concert with the Prague Symphony Orchestra and Rafael Kubelík. At the time, Gilels gave a truly unique performance, playing three important piano concertos on the same evening (Bach, Beethoven, Saint-Saëns).¹⁸ The drawings and the dedications are dated 7 June 1948, so they were made at a rehearsal for the concert.

The political changes after February 1948 did not have a major impact on the festival until during later seasons. The 1949 festival was still relatively traditional, although it took place while the Ninth Congress of the Communist Party of Czechoslovakia was going on, and three concerts were held in honor of the event. A more important factor was the Second National Congress of Czechoslovak Composers and Musicologists, at which the delegates formulated constructive and socialist goals and principles that exerted an influence in the following years not only over Prague Spring, but also over

15) NM-ČMH-HHO F 13033 – rehearsals at the Rudolfinum, 16 May 1946.

16) MATZNER, Antonín et col.: *Šedesát Pražských jar* (Sixty Prague Springs), *Pražské jaro* (Prague Spring), Prague 2006, p. 174.

17) NM-ČMH-HHO F 13036, F 13067, and F 13068. One of the drawing bears a dedication dated 4 June 1946: To my dear friend – K. Otáhal – the ever faithful sculptor at my concerts in Prague before my departure and after my return. Rudolf Firkušný.

18) MATZNER op. cit., p. 181 incorrectly identifies the Russian conductor Konstantin Ivanov as a Bulgarian conductor in his study on Gilels's performances.

musical life as a whole in Czechoslovakia. In spite of the emphasis on leftist, progressive music and on Soviet artists, the festival's slogan (*Prague – An International Centre of Music*) still applied.¹⁹ The museum collection contains 32 of Otáhal's drawings from that year. As was the case during other years of the festival, he also devoted attention to the competition programme, with drawings of jury members and of individual prizewinning violinists. From among the concerts outside of the main halls, he drew the organist Jiří Reinberger, who played with members of the Czech Philharmonic on 21 May at Saint Michael's Church in Jircháře.²⁰ He regularly attended performances in the main concert halls, and in his pictures we find many soloists and conductors. He was present at yet another performance by David Oistrakh at Smetana Hall and a concert of music by Arthur Honegger with the Czechoslovak Radio Symphony Orchestra and Chorus conducted by the composer himself. Two beautiful, eloquent pencil drawings commemorate the recital by the famed American bass Paul Robeson.²¹ At the last concert, he drew the conductor Erich Kleiber, who was the first, although only by coincidence, to conclude the entire festival with Beethoven's *Symphony No. 9*. For many years thereafter, that symphony was traditionally on the programme of the concluding concerts.²²

Otáhal's drawings began to appear regularly as illustrations for articles about the festival in the newspaper *Lidová demokracie* (The People's Democracy), and in the years that followed, they were printed in other publications with increasing frequency. The drawings were popular, but in newspapers they were usually published in a small format, up to 5 cm high. Most of the original drawings, however, are in A3 format, or A4 in some cases. Reducing their size drastically diminished their artistic quality and their meaningfulness, but they are still very accurate and characteristic.

In the 1950s, important foreign classical musicians were still coming to perform festival concerts, but the great Russian names were being joined by young artists whose main assets were the correct "class origins" or that fact that they represented the smaller nationalities within the Soviet Union.²³ It was naturally desirable for them to place at the top in music competitions. In the second annual international piano competition for the Bedřich Smetana Prize, the number of prizes was therefore increased to five, and most of those prizes were divided between two laureates. Of the total of nine prizes awarded, five went to Soviet pianists, along with three Czechoslovak candidates, and fifth prize was

19) *Pražské jaro 1949, mezinárodní hudební festival 14. 5. – 6. 6. 1949* (Prague Spring 1949, International Music Festival, 14 May – 6 June 1949), programme brochure, Prague 1949, p. 9.

20) NM-ČMH-HHO F 13114.

21) NM-ČMH-HHO F 13115 and F 13116.

22) Pavel Eckstein describes the genesis of this dramaturgy in his memoirs: *Životní náhody Dr. Pavla Ecksteina* (Coincidences in the Life of Pavel Eckstein), Radioservis, ed. Jana Vašatová, Prague 2002, pp. 28–30. The year is given incorrectly there as 1950, and Antonín Matzner has corrected this: MATZNER op. cit., p. 185.

23) None of the Western countries can boast of such a great number of highly talented, superbly trained artists with, especially and primarily, such a depth of wholehearted devotion to the cause of the people and their homeland, as the Soviet Union has.

KARÁSEK, Bohumil: *Příklad a vzor sovětské hudby* (The Example and Model of Soviet Music), *Hudební rozhledy* (Musical Perspectives), vol. 3, 1950/1951, nos. 18–20, pp. 7–22.

awarded to a pianist from Romania.²⁴ The juries did not award honorable mention to any contestant from outside of the Easter Bloc until 1958. In Otáhal's drawings, we find the Azerbaijani conductor Tagizade Niyazi, a meritorious artist and Stalin Prize laureate,²⁵ who led a gala concert celebrating the 30th anniversary of the founding of the Communist Party of Czechoslovakia. The drawings, however, were made during rehearsals for a concert with more Russian performers (the pianist Yakov Zak and the cellist Alexander Vlasov).²⁶

Besides classical music, the festival also offered a very unusual programming emphasis in a spirit of progress and folksiness. The goal was to give folk music a standing equivalent to that of art music and to make art music "closer to the people".²⁷ This was done not only through performances by folk music ensembles, but also by the active engagement of artists who took folk music as a departure point, but who transformed it into a stylized form of pseudo concert music. The result, however, tended to be more in the character of a variety show. Among the drawings from 1951 and later years, we find such folk music entertainers as the Fyodorov Sisters²⁸ wearing typical sarafans or the balalaika virtuoso Pavel Necheporenko²⁹ wearing tails. The performances by Chinese musicians were similarly stylized, whether they were playing folk instruments or were transferring folk motifs into "art music", like the violinist Mǎ Sīcōng in a joint concert with an orchestra conducted by Alois Klíma.³⁰ The artist set out to create drawings that are realistic, communicating what Otáhal saw and heard, and all of the guests at Prague Spring are treated as equals.

Despite the continuing emphasis on the arts in the Soviet Union and allied countries with a socialist orientation, Prague Spring gradually returned to the status of an international music festival of truly worldwide scope, and Karel Otáhal, as a holder of tickets to all festival events,³¹ was again able to encounter the greats from the world of music. Always with a sketchbook at hand, he would regularly sit with his wife by the center aisle in the front row on the right. Only the years 1959 and 1967 are not represented by any drawings from Prague Spring, but the reason for this is not known, unfortunately. In 1968, the year of both a musical and a political "Prague Spring", Otáhal returned to the festival concerts.

24) A total of thirteen drawings are devoted to competition participants.

25) Hudební rozhledy (Musical Perspectives), vol. 3, 1950/1951, no. 13, pp. 16–17. The journal reported on Stalin Prizes in the field of music in detail and in a decorative border.

26) NM-ČMH-HHO F 13204 and F 13205 Niyazi, F 13230 Zak.

27) See the essay *Pražské jaro 1951 – škola socialistického realismu v hudbě* (Prague Spring 1951 – The School of Socialist Realism in Music), Hudební rozhledy (Musical Perspectives), vol. 3, 1950/1951, no. 15, pp. 5–7.

28) NM-ČMH-HHO F 13232.

29) NM-ČMH-HHO F 13234.

30) NM-ČMH-HHO F 13209. The concert received positive reviews:

Mǎ Sīcōng is a collector of folk songs [...] Mǎ Sīcōng's *Concerto for Violin and Orchestra* is especially characteristic in this respect. In fact, the whole score is permeated with the sounds of folk songs from various provinces of China. And the main theme of the adagio is actually nothing less than a real Cantonese folk song, which the composer has then lavishly elaborated.

PACLT, Jaromír: *Čínská hudba – bojovník za mír a socialismus* (Chinese Music – A Warrior for Peace and Socialism), Hudební rozhledy (Musical Perspectives), vol. 3, 1950/1951, nos. 18–20, p. 23.

31) In the second part of the estate, there are tickets preserved from 1960 and 1963.

Karel Otáhal: Pavel Něčeporenko / Pavel Necheporenko

Kresba umělce hrajícího na balalajku na koncertě v Domě umělců, s věnováním, hnědá rudka, 12. 6. 1951 / A drawing of him playing the balalaika at a concert in the House of Artists, with a dedication from the performer, brown crayon, 12 June 1951

Soukromý majetek / Private property

At a time when international contacts were limited, the prestigious festival represented one of the few opportunities for the Prague public to hear live performances by internationally renowned artists and orchestras. There are lovely drawings³² devoted to the composers Aram Khachaturian and Paul Hindemith and the conductors Antonio Pedrotti, Franz Konwitschny, Wolfgang Sawallisch, Leopold Stokowski, and Herbert von Karajan. Violinists are represented by Henryk Szeryng, Josef Suk, Václav Snítíl, and Váša Příhoda,

32) Besides programme brochures and period press materials, the digital archives of Prague Spring concerts and competitions have been of great assistance in identifying many of the drawings. See <http://www.festival.cz/cz/archiv>.

whom Otáhal met and drew in 1934, then again in 1956 after a rare return visit by the violinist.

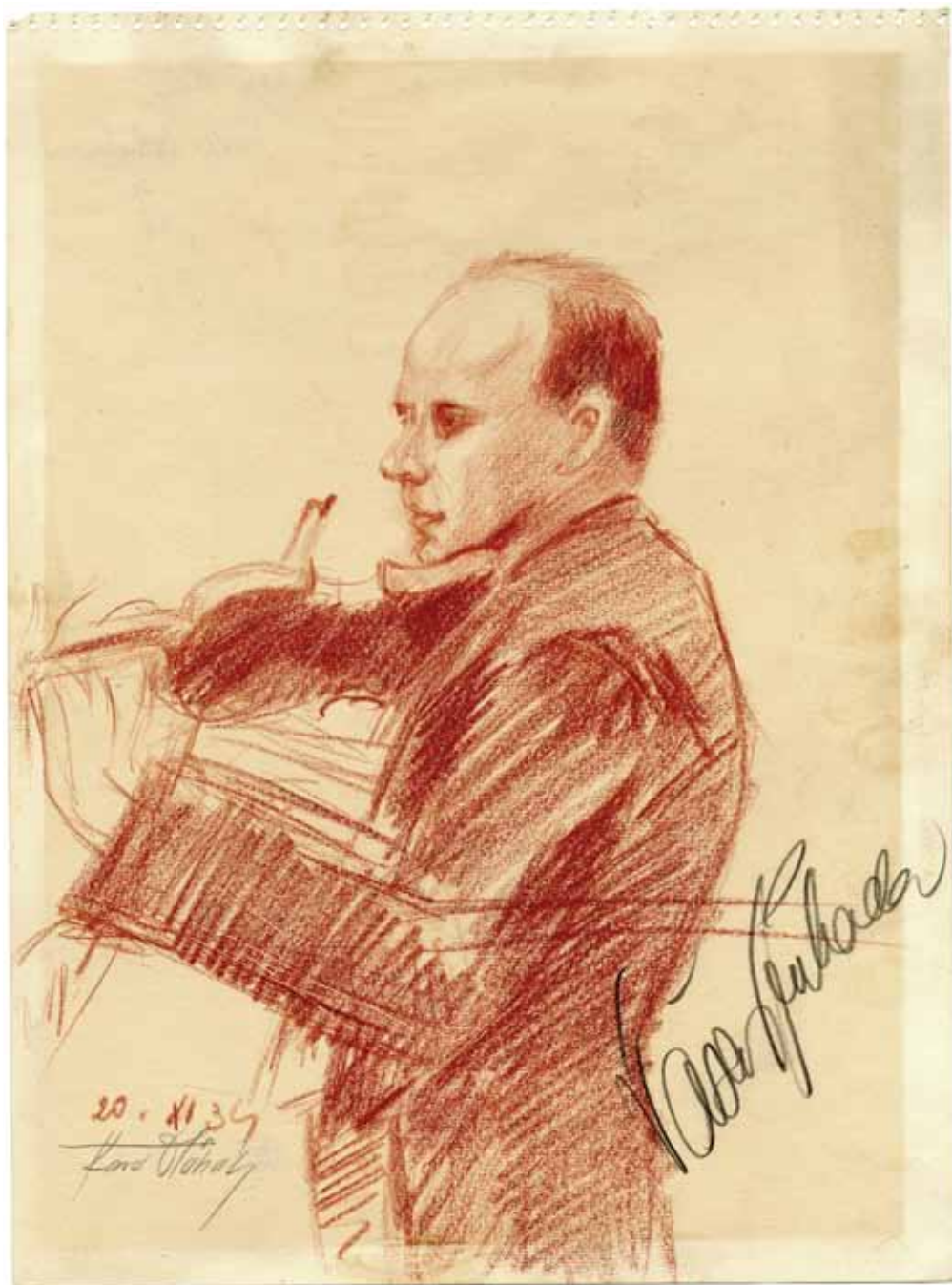
Later, when famed guest artists made repeated appearances on Prague Spring stages, he enjoyed drawing the pianists Sviatoslav Richter, Emil Gilels, and Arturo Benedetti Michelangelli and the cellists André Navarra and Paul Tortelier as well as the conductor Bernard Haitink with the Concertgebouw Orchestra and an appearance by the Warsaw Opera. An excellent drawing with a dedication commemorates the highly regarded New Philharmonia Orchestra and the conductor Carlo Maria Giulini.

In 1969, Otáhal took part in Prague Spring for the last time. Once again, the festival hosted marvelous musicians, and drawings depict the brilliant Italian violinist Ruggiero Ricci, who appeared both in a solo recital and with orchestra, and a performance by the Berlin Philharmonic under the baton of Herbert von Karajan. Otáhal was also captivated by the great Royal Philharmonic Orchestra; he drew its conductor Rudolf Kempe at a rehearsal on 30 May. Symbolically, his last drawings from Prague Spring were from the concluding concert, at which Beethoven's *Symphony No. 9* was played by the Czech Philharmonic led by the conductor Jascha Horenstein.

Otáhal attended Prague Spring concerts until 1969. From the year 1970, only one musical drawing has been preserved, depicting the composer and author Bohuslav Taraba, made in the rectory of the Church of St Adalbert in Prague.

In this collection, there are a total of 381 drawings dedicated to Prague Spring music festival, representing about 60% of the drawings of musicians that Otáhal created. They are, however, of more than merely documentary value. Unlike photography, which captures a unique, brief instant or an arranged pose, Otáhal's drawings are a synthesis of extended observation, and with the addition of the artistic values of the author, they express not only the appearance of the artist, but also the way the performer experienced the music being played and the effect the music had on Otáhal himself. The overall impression of a drawing tends to be enhanced by the originality of the visual design and content of the dedication.

Karel Otáhal is not the only artist who has been inspired to draw by experiences at concerts. His predecessors, like Hugo Boettinger early in the 20th century, just drew cursory sketches at concerts, and these were only later developed into the resultant drawings. In addition, and they very often produced simplified renditions or caricatures. Otáhal's drawings are powerful, poignant, and strikingly characteristic, and in each case they give exact expression to reality without flattery or satire.

Karel Otáhal: Váša Příhoda při koncertu 20. 11. 1934 / in concert on 20 Nov. 1934

S autogramem umělce, kresba, hnědá rudka / With the autograph of the performer, drawing, brown crayon
NM-ČMH-HHO F 13002

Karel Otáhal: Rudolf Firkušný, kresleno při přípravě závěrečného koncertu Pražského jara 4. 6. 1946 / drawn during preparations for the concluding concert of Prague Spring on 4 June 1946
S věnováním umělce Karlu Otáhalovi, kresba, hnědá rudka / With the performer's dedication to Karel Otáhal, drawing, brown crayon
NM-ČMH-HHO F 13067

Karel Otáhal: David Oistrach / Oistrakh, kresleno během houslového recitálu za klavírního doprovodu Rafaela Kubelíka / drawn at a violin recital with Rafael Kubelík playing piano accompaniment
S podpisy obou účinkujících, 19. 5. 1947, kresba, hnědá rudka / With the signatures of both performers, 19 May 1947, drawing, brown crayon
NM-ČMH-HHO F 13079

Karel Otáhal: Aram Chačaturjan / Aram Khachaturian
S autogramem, věnováním a notovým incipitem, kresba, černá rudka, 25. 4. 1950 / With an autograph, dedication, and musical incipit, drawing, black crayon, 25 April 1950
NM-ČMH-HHO F 13156

Karel Otáhal: Karel Bidlo, na zkoušce na koncert Pražského jara, s autogramem a notovým incipitem, kresba, tužka a černá rudka, 7. 6. 1952 / drawn at rehearsal for a Prague Spring concert, pencil and black crayon, 7. June 1952
NM-ČMH-HHO F 13239

Karel Otáhal: Herbert von Karajan, kresleno při zkoušce na koncert Pražského jara / drawn at a rehearsal for a Prague Spring concert
Studie pohybu s náznakem hráče orchestru, s autogramem dirigenta, kresba, tužka, 26. 5. 1969 / Movement study with a glimpse of an orchestra player, with the conductor's autograph, drawing, pencil, 26 May 1969
Soukromý majetek / Private property

Karel Otáhal: Václav Talich
Kresleno v Rudolfinu, s autogramem zobrazeného a podpisy dirigenta Rudolfa Vašaty a neurčeného sólisty, kresba, hnědá rudka, 13. 12. 1956 / Drawn in the Rudolfinum, with Talich's autograph and signatures of the conductor Rudolf Vašata and an unidentified soloist, drawing, brown crayon, 13 Dec. 1956
Soukromý majetek / Private property